

N:o 104.

Af herr **P. Hörnstén**, om nedsättning af tullen å »chopped apples».

Alkoholen är ett gift, som, tillfördt organismen i de akut eller kronisk förgiftning åstadkommande mängderna, erhållit en oerhördt stor utbredning bland nutidens folk och därigenom åstadkommit ett stort samhällsödt, alkoholismen; detta har i synnerhet möjliggjorts under det senaste halfva århundradet därigenom, att de alkoholhaltiga läskedryckernas konsumtion visat en oerhörd stegring. I södra Europa utgöras dessa läskedrycker hufvudsakligen af vinerna, bland de germaniska folken däremot hufvudsakligen af de olika ölsorterna. Alkoholhalten, 5 volymprocent i medeltal för ölsorterna och 10 volymprocent för vinerna, är fullt tillräcklig att i hög grad förmedla alkoholens giftverkningar på organismen och att sålunda bidra att åstadkomma alkoholismen.

Som läskedryckerna utgöra ett fysiologiskt motiveradt behof för kulturfolken har det visat sig vara ett nödvändigt led i striden mot alkoholismen att framställa läskedrycker, som saknade de alkoholhaltiga läskedryckernas giftegenskaper och som genom sina smakegenskaper kunde ersätta dessa drycker. Inom industrien har också redan ett flertal försök gjorts till framställande af smakliga alkoholfria drycker, försök, som visserligen i princip lyckats, men som dock knappast kunna sägas hafva medfört det praktiska utbyte, som därmed afsetts, ty antingen hafva de framställda dryckerna icke motsvarat allmänhetens smakriktning, eller ock hafva de ställt sig för dyra för att kunna begagnas i dagligt bruk, hvarförutom en del fel för öfrigt vidlåda desamma, såsom exempelvis saknad

Bih. till Riksd. Prot. 1908. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 36 Häft. (N:is 104—109). 1

af hälsosamma eller närande egenskaper eller brist på hållbarhet. Det har alltså varit teknikens sak att söka framställa en alkoholfri dryck, som i sig förenade de egenskaper allmänheten äger rätt att fordra, det vill säga en dryck, som är hälsosam, hållbar, välsmakande och billig, och detta synes sent omsider hafva fullständigt lyckats genom uppfinningen af en dryck, som fått namnet pomril, och som ej blott i sitt hemland Schweiz, utan äfven i Tyskland och England fått stor utbredning och som i vårt land fabricerats sedan midten af år 1906 och under de senaste 1¹/₂ åren redan fått nämnvärd användning.

Nämnda dryck är en fullständigt ren äpplesaft, framställd af torkade amerikanska äpplen; den är ojäst och fullkomligt fri från alkohol. Fabrikationen tillgår så, att bearbetningen af såväl råmaterialet, de torkade äpplena, som produkten sker uteslutande i glasemaljerade apparater, hvarigenom hvarje tillkomst af metaller fullständigt förebygges, och drycken är gjord hållbar på fysiologisk väg genom sterilisering, så att kemiska serveringsmedel ej komma till användning. Den är hållbar under alla temperaturförhållanden och under obegränsad tid.

Den kemiska sammansättningen af pomril framgår af följande af professor C. Th. Mörner utförda analys:

»Den klara (jästfria) lätt kolsyrade drycken har aptitligt utseende (pilsnerliknande färg) och angenäm, frisk smak.

Spec. vikt: 1,034.

Extrakthalten utgör 8,02 %/o, hufvudsakligen frukt- och drufsocker.

Fri syra (äpplesyra): 0,48 %/o.

Mineralämnen: 0,22 %/o, öfvervägande kaliumsalt, äfven något järn däri.

Alkohol saknas.

Sackarin saknas.

Giftiga metaller (koppar, bly etc.) saknas.

Likaledes har med negativt resultat pröfvats på borsyra, svafvelsyrlighet, salicylsyra och benzoesyra.

Den minutiöst utarbetade steriliseringsmetoden, liksom det tillämpade förfarandet vid flaskornas tillslutning, borga för, att fabrikatet, praktiskt sedt, kommer att besitta obegränsad hållbarhet.»

Drycken har, i synnerhet i Schweiz och Tyskland, vunnit en mycket stor utbredning, så att i Tyskland ensamt förefinnas 8 fabriker, hvaraf en i Berlin ensam fabricerade redan år 1905 6 miljoner halfbuteljer, men har tydligen äfven här i Sverige betingelserna för en betydande konsumtion, i

det att år 1907 försåldes 2,313,000 halfbuteljer à $\frac{1}{3}$ -liter mot 908,000 halfbuteljer år 1906.

I Sverige är tullen på 100 kilo torkade äpplen 25 kronor, i Frankrike på samma råvara (pommes à cidre) 4 francs, i Tyskland 4 riksmark, och i Danmark $3\frac{1}{3}$ kronor. Ett kilo torkade äpplen drager alltså en tull af

i Frankrike	2,9 öre,
i Tyskland	3,5 öre,
i Danmark	3,3 öre,
i Sverige.....	25 öre.

Tullen är i Sverige alltså omkring 8 gånger så hög som i de angifna länderna, och detta fastän både Tyskland och Frankrike äro starkt tullskyddade länder. Anledningen till den låga tullen i dessa länder måste sökas, utom i de gängse åsikterna om fruktens höga värde för folkets diet, hvilket talar för låga tullsatser, äfven i det förhållandet, att de importerade äpplena, hvilka komma från Norra Amerika, ej kunna göra någon konkurrens med den inhemska varan, hvilket beror dels därpå att de nordamerikanska äpplena, fastän af fullt tillräcklig kvalitet för att möjliggöra framställning af en fullgod äppledryck, då den riktiga framställningsmetoden användes, dock i kvaliteten äro underlägsna den inhemska varan, dels också därpå att i Nordamerika äger rum en massproduktion af varan, som betingar det låga priset. Dessa från Nordamerika importerade torkade äpplen utgöra i själfva verket en lägre kvalitet, som torkas med skal och kärnhus och som gå under benämning »chopped apples» och som icke kunna användas till matlagning i olikhet med så kallade ringäpplen, hvilka också, t. ex. i Frankrike, draga en betydligt högre tull, 10 francs per 100 kilo.

Det är otvifvelaktigt af stor betydelse för en befolkning att äga tillgång till hälsosamma, smakliga, närande och hållbara alkoholfria drycker, som genom sin prisbillighet kunna täfla med de alkoholhaltiga. Härtill kommer, att vetenskapen alltmera förordar en folkdiet, som mer än hittills tillgodoser de vegetabiliska födoämnen, och att den särskildt alltmer förordar frukterna. Detta ej blott för dessas halt af närande och lättsmälta beståndsdelar, (i 3 halfbuteljer (1 liter) pomril finnes 80 gram frukt- och drufsocker, alltså omkring $\frac{1}{6}$ à $\frac{1}{5}$ af en fullvuxen mans behof af kolhydrater, och dessa kolhydrater i en synnerligen lättsmält form), utan framför allt för fruktdietens hälsosamma verkningar på hela ämnesomsättningen.

Af nu anförda skäl synes mig en nedsättning af tullen på torkade äpplen från Nordamerika afsedda för beredning af äppledrycker vara i hög grad motiverad, och vågar jag därför hemställa,

att tullen å s. k. »chopped apples» importerade från Nordamerika må sättas till 4 öre per kilo.

Stockholm den 26 januari 1908.

P. Hörnstén.

I motionen instämma:

C. G. Sædén.

A. A. Eriksson.

J. Andersson,
Baggböle.

Jakob Pettersson.

Rob. Karlsson.

Fridtjuv Berg.

E. O. V. Wavrinsky.

S. J. Enander.

Nils Persson.

Th. Fürst.

Ernst Beckman.

E. Sundin.